

KORONAWIRUS: ŚRODKI WSPIERAJĄCE DOSTĘPNOŚĆ FINANSOWANIA DLA POLSKICH FIRM

W marcu 2020 r. polski rząd uruchomił "Tarczę Antykryzysową", która ma na celu wsparcie przedsiębiorstw w czasie kryzysu spowodowanego pandemią COVID-19. Tarcza Antykryzysowa obejmuje szereg rozwiązań prawnych, dotacji i programów ukierunkowanych na utrzymanie miejsc pracy oraz poprawę płynności i stabilności finansowej przedsiębiorstw dotkniętych skutkami pandemii, również w sferze podatków, ubezpieczeń społecznych, zatrudnienia, stosunków umownych, postępowań sądowych, administracyjnych itd.¹ Niniejsza publikacja koncentruje się na środkach wspierających dostępność finansowania dla średnich i dużych polskich firm. Poza wdrożeniem zapowiedzianych już programów, rząd nie planuje dalszych działań pomocowych. Niniejsza publikacja przedstawia stan na 10 sierpnia 2020 r.

USTAWA ANTYKRYZYSOWA I PROGRAMY WSPARCIA

Jednym z kluczowych elementów Tarczy Antykryzysowej jest specjalna ustawa antykryzysowa z 2 marca 2020 r.², która weszła w życie 8 marca³. Ustawa antykryzysowa nie ingeruje bezpośrednio w stosunki kredytowe – w tym zakresie Tarcza Antykryzysowa opiera się przede wszystkim na inicjatywie samych banków oraz wspierających działaniach władz państwowych i regulacyjnych w sferze polityki pieniężnej, regulacyjnej i nadzorczej. Jednakże ustawa antykryzysowa wraz z ustawą o szczególnych instrumentach wsparcia⁴ stanowią podstawę dla specjalnych programów wsparcia kredytowego oferowanych przez instytucje państwowe, takie jak

¹ Zob. nasze publikacje [Koronawirus: polska ustawa antykryzysowa](#); [Polska specustawa dotycząca Koronawirusa - kwestie pracownicze](#)

² Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

³ Znaczące zmiany do ustawy antykryzysowej zostały uchwalone kolejnymi ustawami.

⁴ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2 (która m.in. nowelizuje ustawę antykryzysową). Zmiany do ustawy antykryzysowej obejmują w szczególności zmiany w odniesieniu do obowiązku złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości w ciągu 30 dni od powstania stanu niewypłacalności. W świetle wprowadzonych zmian, jeżeli podstawa do ogłoszenia upadłości powstała w czasie trwania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19, a niewypłacalność jest spowodowana epidemią, 30-dniowy termin na złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości nie rozpoczyna biegu, a termin, który rozpoczął bieg, zostaje przerwany. Po odwołaniu stanu zagrożenia epidemicznego lub epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 termin ten zaczyna biec na nowo. Zmiana wprowadza również domniemanie, że niewypłacalność powstała w czasie stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii nastąpiła z powodu COVID-19.

BGK (Bank Gospodarstwa Krajowego), KUKE (Korporacja Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych) i ARP (Agencja Rozwoju Przemysłu). Ponadto, na podstawie ustawy o systemie instytucji rozwoju⁵, PFR (Polski Fundusz Rozwoju) uruchomił odrębny program finansowania zwany "Tarczą Finansową", zaś ustawa o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych⁶ stanowi podstawę kolejnego programu wsparcia oferowanego przez BGK⁷. Ponadto, międzynarodowe banki rozwoju (EBI i EBOR) zapowiedziały własne programy, które mogą być dostępne dla polskich firm.

Poniżej przedstawiamy skrótowy opis tych programów, a także kluczowe mechanizmy wsparcia przewidziane dla banków lub - za pośrednictwem banków - kierowane do przedsiębiorców, zbudowane w oparciu o założenie, że banki otrzymają pomoc będą przekazywać swoim klientom (i w tym zakresie ich działania powinny być nadzorowane).

WSPARCIE DLA KREDYTOBIORCÓW OFEROWANE W RAMACH INICJATYWY BANKÓW

Oferta banków (moratorium pozaustawowe)

W bezprecedensowym komunikacie wydanym 16 marca 2020 r. Związek Banków Polskich (ZBP) przedstawił propozycje rozwiązań dla kredytobiorców (zarówno konsumentów, jak i przedsiębiorców) oraz dla klientów firm leasingowych i faktoringowych będących własnością banków, którzy mają trudności z obsługą swojego zadłużenia w związku z epidemią COVID-19⁸. Program, po uzupełnieniu w kolejnym komunikacie z 31 marca 2020 r., przewiduje tzw. wakacje kredytowe i możliwość odnowienia finansowania na wniosek klienta. Do 8 czerwca 2020r. każdy z banków samodzielnie określał procedury i szczegółowe zasady udzielenia pomocy.

1 czerwca 2020r. ZBP opublikował stanowisko w zakresie ujednoczenia zasad oferowania narzędzi pomocowych dla klientów sektora bankowego⁹, posiadających status tzw. moratorium pozaustawowego w rozumieniu wytycznych EBA (Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego) dotyczących ustawowych i pozaustawowych moratoriów na spłaty kredytów, które banki stosują w związku z kryzysem wywołanym COVID-19¹⁰.

Banki oraz należące do nich firmy leasingowe i faktoringowe oferują narzędzia pomocowe na podstawie nowych jednolitych zasad poczynając od 8 czerwca 2020r. Ze środków pomocowych mogą skorzystać wszyscy kredytobiorcy oraz leasingobiorcy i faktoranci, którzy spełnią kryteria określone w stanowisku i odpowiednio wcześniej złożą wniosek, tak aby bank mógł go rozpatrzyć do 30 września 2020 r. (ta data graniczna wynika z wytycznych EBA; była już raz przesunięta i może zostać przesunięta ponownie, jeżeli EBA zmieni te wytyczne).

⁵ Ustawa z dnia 4 lipca 2019r. o systemie instytucji rozwoju, ze zmianami.

⁶ Ustawa z dnia 19 czerwca 2020r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (która m.in. nowelizuje ustawę antykryzysową). Ustawa ta wprowadza również m.in. wprowadzenie odrębnego typu uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego, które będzie można wszcząć do dnia 30 czerwca 2021r.

⁷ Projekt ten zakłada również m.in. wprowadzenie odrębnego typu uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego, które będzie można wszcząć do dnia 30 czerwca 2021r.

⁸ Zob. nasza publikacja "[Epidemia Covid - 19: Banki zadeklarowały pomoc](#)".

⁹ Zob. <https://zbp.pl/Aktualnosci/Stanowiska-i-komentarze/Jednolite-zasady-oferowania-narzedzi-pomocowych-przez-banki-%E2%80%93-moratorium-pozaustawowe>.

¹⁰ Zob. EBA/GL/2020/02, <https://eba.europa.eu/regulation-and-policy/credit-risk/guidelines-legislative-and-non-legislative-moratoria-loan-repayments-applied-light-covid-19-crisis>.

Zasady określone w stanowisku ZBP dotyczą instrumentów pomocowych udzielonych od 13 marca do 30 września 2020r. Mają zatem skutek retroaktywny, co zapewne należy interpretować w ten sposób, że klienci, którzy uprzednio uzyskali wsparcie na mniej korzystnych zasadach, mogą wnioskować o poprawienie warunków uzyskanego wsparcia (tak, aby były zgodne z nowymi zasadami).

Dostępne środki pomocowe

Stanowisko ZBP określa, że ze środków pomocowych mogą skorzystać wszyscy klienci (konsumenci, mikroprzedsiębiorcy, MŚP, duzi przedsiębiorcy), przy czym środki dostępne dla poszczególnych kategorii klientów różnią się. Poniżej przedstawiamy środki dostępne dla średnich i dużych przedsiębiorców.

W odniesieniu do kredytów nieodnawialnych, środki pomocowe obejmują:

- w przypadku średnich przedsiębiorców: odroczenie spłat (i) rat kapitałowych maksymalnie na 6 miesięcy albo (ii) rat kapitałowo-odsetkowych maksymalnie na 3 miesiące;
- w przypadku dużych przedsiębiorców: odroczenie spłat rat kapitałowych maksymalnie na 6 miesięcy.

Odroczenie spłaty rat skutkuje zmianą harmonogramu spłaty kredytu, a w przypadku odroczenia rat kapitałowo-odsetkowych bank naliczy odsetki za okres odroczenia zgodnie z warunkami pierwotnej umowy kredytowej.

W odniesieniu do produktów odnawialnych (kredyty w rachunku, karty kredytowe), gdy klient nie spełnia standardowych warunków odnowienia do 30 czerwca 2020 r., strony mogą w trybie uproszczonym (tzn. bez badania zdolności kredytowej) uzgodnić również odnowienie finansowania na okres do 6 miesięcy, a także dodatkowe zabezpieczenie transakcji (w tym o narzędzia pomocowe oferowane w ramach dedykowanych ustaw, takich jak gwarancje BGK lub inne podmiotów, o ile stanowią one uznaną ochronę kredytową w rozumieniu rozporządzenia CRR (UE nr 575/2013)).

W odniesieniu do produktów leasingowych, pomoc obejmuje odroczenie lub obniżenie spłaty raty leasingowej (części kapitałowej) na uzgodniony z klientem okres, maksymalnie na 6 miesięcy.

W odniesieniu do produktów faktoringowych, pomoc obejmuje odroczenie spłaty należnej od klienta na uzgodniony okres, maksymalnie na 6 miesięcy.

Klienci mogą wystąpić o każdy z instrumentów pomocy więcej niż jeden raz, ale wówczas maksymalny łączny okres odroczenia nie może przekroczyć wskazanych wyżej limitów.

Kryteria dostępności

Wskazane powyżej środki pomocowe są dostępne dla wszystkich klientów, którzy spełniają określone w stanowisku ZBP kryteria. W odniesieniu do średnich i dużych przedsiębiorców kryteria te są następujące:

- kredytobiorca posiada zdolność kredytową na koniec 2019 r.; banki mogą też badać zdolność kredytową na dzień złożenia wniosku (z wyjątkiem wniosku o odnowienie, który podlega rozpoznaniu w trybie uproszczonym);
- sytuacja kredytobiorcy przejściowo pogorszyła się w związku z epidemią COVID-19; oraz

- na dzień złożenia wniosku, wobec kredytobiorcy nie zgłoszono wniosku o otwarcie postępowania upadłościowego lub restrukturyzacyjnego, nie otwarto likwidacji przedsiębiorstwa, ani też nie toczy się postępowanie egzekucyjne.

Ramy ustawowe

Zgodnie z ustawą antykryzysową, każdy bank może jednostronnie zmienić na korzyść kredytobiorcy warunki umowy kredytowej zawartej przed kryzysem (tj. zawartej przed 8 marca 2020 r.). Taka zmiana musi być jednak wcześniej uzgodniona z kredytobiorcą i uzasadniona oceną sytuacji finansowej i ekonomicznej kredytobiorcy, przeprowadzoną przez bank nie wcześniej niż 30 września 2019 r. Przyjęte rozwiązanie ma na celu ograniczenie do minimum formalności związanych ze zmianą umowy i uproszczenie procesu oceny zdolności kredytowej (który w normalnych okolicznościach wymagałby dogłębnej analizy aktualnej sytuacji finansowej kredytobiorcy). Przepis ten ma zastosowanie do wszystkich umów kredytowych zawartych z przedsiębiorcami niezależnie od rozmiarów prowadzonej przez nich działalności (tj. mikro-małych lub średnich przedsiębiorców, jak również dużych klientów korporacyjnych).

Poza wskazaną wyżej regulacją (która dotyczy wszelkich kredytów bankowych), ustawowo uregulowano także wakacje kredytowe (rozumiane jako zawieszenie wykonywania umowy na okres do 3 miesięcy) w odniesieniu do kredytów konsumenckich, kredytów hipotecznych na cele mieszkaniowe oraz innych kredytów udzielonych konsumentom.¹¹ Z zastrzeżeniem pewnych warunków, takie zawieszenie będzie automatycznie udzielone na wniosek każdego kredytobiorcy, który po dniu 13 marca 2020 r. utracił pracę lub inne główne źródło dochodu. W okresie wakacji kredytowych kredytobiorca jest zwolniony z obowiązku uiszczania wszelkich opłat z wyjątkiem ubezpieczenia związanego z kredytem, zaś bank nie może naliczać odsetek ani pobierać innych opłat (oprócz składek z tytułu wspomnianych ubezpieczeń).

DZIAŁANIA NA RZECZ BANKÓW

Inicjatywie podjętej przez banki wobec klientów dotkniętych skutkami epidemii towarzyszą zmiany w polityce pieniężnej oraz polityce regulacyjno-nadzorczej, która przed kryzysem kładła silny nacisk na przestrzeganie wymogów ostrożnościowych wprowadzonych po kryzysie z 2008 r.

18 marca 2020 r. Komisja Nadzoru Finansowego (KNF) przedstawiła swoją wielopłaszczyznową inicjatywę pod nazwą #PIN - Pakiet Impulsów Nadzorczych, obejmującą szereg działań i rozwiązań mających na celu ułatwienie funkcjonowania nadzorowanych rynków i instytucji w czasie kryzysu. Z punktu widzenia kredytobiorców, największe znaczenie mają działania ukierunkowane na wsparcie akcji kredytowej banków, w szczególności w odniesieniu do klasyfikacji ekspozycji kredytowych banków oraz dokonywania oceny zdolności kredytowej ich klientów. 31 marca 2020 r. KNF opublikowała stanowisko w sprawie finansowania przez banki klientów korporacyjnych, w którym odniosła się m.in. do zasad dokonywania oceny zdolności kredytowej klientów korporacyjnych w czasie epidemii COVID-19¹². Z zastrzeżeniem szeregu warunków i ograniczeń, KNF zaakceptowała

¹¹ W niniejszej publikacji koncentrujemy się na regulacjach dotyczących kredytowania przedsiębiorców. Zwracamy jednak uwagę, że ustawa antykryzysowa zmieniła niektóre zasady dotyczące kredytów konsumenckich (zmniejszenie maksymalnej dopuszczalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu konsumenckiego).

¹² KNF wydała odrębne stanowisko z dnia 9 kwietnia dotyczące finansowania MŚP.

sytuację, w której banki podejmowałyby pozytywne decyzje kredytowe (np. w odniesieniu do wydłużenia okresu spłaty lub odnowienia kredytu) pomimo niedokonania pełnej oceny zdolności kredytowej kredytobiorcy z powodu braku wiarygodnych informacji finansowych (nawet w sytuacji, gdy taki kredytobiorca utracił swoją zdolność kredytową ze względu na tymczasowe zagrożenie utraty płynności w związku z epidemią COVID-19).

Przyjęte przez KNF podejście jest spójne z [komunikatem](#) Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego dotyczącym pożyczek, w odniesieniu do których udzielane są wakacje kredytowe¹³.

Skoordynowane działania w celu obniżenia kosztów i zwiększenia dostępności kredytów w gospodarce podjęły także inne organy i instytucje państwowe. W szczególności, Rada Polityki Pieniężnej obniżyła stopy procentowe i stopę rezerwy obowiązkowej utrzymywanej przez banki, zaś Minister Finansów uchylił rozporządzenie w sprawie bufora ryzyka systemowego i zmienił rozporządzenie w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko, aby umożliwić bankom zwiększenie dostępności kredytów udzielanych klientom. Jednocześnie Narodowy Bank Polski podjął działania mające na celu zapewnienie bankom płynności finansowej, w tym, m.in. operacje repo, skup obligacji skarbowych czy kredyty wekslowe dla banków.

PROGRAMY INSTYTUCJI EUROPEJSKICH

Grupa Europejskiego Banku Inwestycyjnego (Grupa EBI)

16 Marca 2020 r. EBI ogłosił plan, oparty na gwarancjach Grupy EBI i budżetu UE, obejmujący uruchomienie finansowania w kwocie do 40 mld EUR w formie pożyczek pomostowych, wakacji kredytowych i innych środków wsparcia ukierunkowanych na poprawę płynności i dostępności kapitału obrotowego dla MŚP i spółek o średniej kapitalizacji. Środki te będą oferowane przez EBI oraz Europejski Fundusz Inwestycyjny (EFI) we współpracy z krajowymi bankami rozwoju, i będą udostępniane poprzez pośredników finansowych w poszczególnych krajach członkowskich UE. Program będzie obejmować linie gwarancyjne i płynnościowe kierowane do banków, co ma się przełożyć na uruchomienie finansowania dla kredytobiorców, oraz program skupu papierów dłużnych zabezpieczonych aktywami (ABS) w celu umożliwienia bankom przeniesienia ryzyka związanego z portfelami kredytów dla MŚP.

6 kwietnia 2020 r. EFI ogłosił nowe warunki instrumentów gwarancyjnych programów COSME (Loan Guarantee Facility) oraz Horyzont 2020 (InnovFin SME Guarantee), w ramach których EFI udostępni gwarancje bądź regwarancje dla instytucji finansowych, oferujących produkty finansowe dla przedsiębiorstw. Zmiany obejmują: uruchomienie specjalnych, ograniczonych czasowo kopert gwarancyjnych „COVID-19”, które poprawią dostęp europejskich przedsiębiorców do finansowania obrotowego, oraz modyfikacje dotychczasowych, podstawowych parametrów instrumentów gwarancyjnych, umożliwiające pośrednikom finansowym proponowanie bardziej elastycznych warunków finansowania.

Zmiany w programie COSME

W ramach programu COSME, dedykowanego wsparciu małych i średnich przedsiębiorstw (zatrudniających do 250 osób, o obrotach nieprzekraczających 50 mln EUR lub sumie bilansowej do 43 mln EUR),

¹³ Zob. [komunikat](#) Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego z 25 marca 2020 r.

wprowadzono instrument „COSME COVID-19”, z gwarancją obejmującą finansowanie udzielane od 6 kwietnia do 31 grudnia 2020 r., o następujących parametrach:

- zabezpieczenie gwarancją do 80% (wobec dotychczasowych 50%),
- gwarancja obejmuje finansowanie o charakterze obrotowym (w tym w formie pożyczek podporządkowanych, mezzainowych, leasingu zwrotnego bądź gwarancji bankowych),
- maksymalny poziom cap rate (ograniczenie odpowiedzialności EFI z tytułu wypłat gwarancji, w zależności od oczekiwanych strat na portfelu) został podniesiony do 25% (wobec dotychczasowych 20%),
- minimalny poziom ryzyka ponoszonego przez pośrednika finansowego został obniżony do 10% (dotychczas 20%)
- maksymalna wartość pożyczki objętej gwarancją to równowartość 150 tys. EUR, minimalny okres spłaty to 12 miesięcy, okres obowiązywania gwarancji to maksymalnie 10 lat,
- gwarancja obejmuje tylko nowe transakcje, zawarte w okresie od 6 kwietnia do 31 grudnia 2020 r.,

Jednocześnie, EFI wprowadził również zmiany podstawowych parametrów instrumentu gwarancyjnego programu COSME, które będą obowiązywać również po zakończeniu wdrażania instrumentu „COSME COVID-19”¹⁴. Zmiany te obejmują:

- przedłużenie okresu dostępności w ramach aktualnie realizowanych umów gwarancji COSME o 6 miesięcy,
- objęcie gwarancją ewentualnych strat pośrednika z tytułu odroczenia spłat, zmian harmonogramu spłat bądź wprowadzenia wakacji kredytowych dla klienta (takie przypadki będą uznawane za Restrukturyzację Transakcji, zgodnie z warunkami gwarancji COSME),
- przedłużenie maksymalnego okresu zapadalności transakcji odnawialnych objętych gwarancją z 5 do 9 lat,
- w przypadku Restrukturyzacji Transakcji dokonanej w okresie do 31.12.2020 r., gwarancja obejmuje skapitalizowane odsetki naliczone do 360 dni (dotychczas do 90 dni).

Zmiany w programie Horyzont 2020

W ramach instrumentu gwarancyjnego InnovFin SMEG programu Horyzont 2020, dedykowanego dotychczas jedynie przedsiębiorstwom zatrudniającym do 500 pracowników a obecnie również tzw. „dużym midcaps” (od 500 do 3000 zatrudnionych), wprowadzono instrument „InnovFin SMEG COVID-19”, z gwarancją obejmującą finansowanie udzielane od 6 kwietnia 2020 r. do 31 marca 2021 r., o następujących parametrach:

- zabezpieczenie gwarancją do 80% (wobec dotychczasowych 50%),
- gwarancja obejmuje finansowanie o wartości do 7,5 mln EUR, o charakterze obrotowym, udzielane przedsiębiorcom zatrudniających poniżej 3000 pracowników (dotychczas: poniżej 500 pracowników)

¹⁴ Analogiczne zmiany dotyczą umów regwarancji.

- minimalny poziom ryzyka ponoszonego przez pośrednika finansowego został obniżony do 10% (dotychczas 20%),
- kryteria innowacyjności i cyfryzacji, kwalifikujące przedsiębiorcę do skorzystania z gwarancji, zostały złagodzone,
- gwarancja obejmuje transakcje zawarte w okresie od 6 kwietnia 2020 r. do 31 marca 2021 r., w tym refinansowanie już realizowanych transakcji objętych gwarancją InnovFin,

EFI wprowadził również zmiany parametrów instrumentu gwarancyjnego InnovFin SMEG, które będą obowiązywać również po zakończeniu wdrażania instrumentu „InnovFin SMEG COVID-19”¹⁵. Zmiany te obejmują:

- możliwość objęcia gwarancją również finansowania dla przedsiębiorców od 500 do 3000 zatrudnionych, tzw. „dużych midcaps” (upřednio wyłącznie poniżej 500 zatrudnionych),
- objęcie gwarancją ewentualnych strat pośrednika z tytułu odroczenia spłat, zmian harmonogramu spłat bądź wprowadzenia wakacji kredytowych dla klienta,
- dopuszczenie objęcia gwarancją finansowania pomostowego, o minimalnej zapadalności transakcji 6 miesięcy,
- przedłużenie maksymalnego okresu zapadalności transakcji odnawialnych objętych gwarancją z 3 do 6 lat,
- w przypadku restrukturyzacji bądź podobnych zdarzeń dotyczących transakcji z klientem, mających miejsce w okresie do 31.03.2021 r., gwarancja obejmuje skapitalizowane odsetki naliczone do 360 dni (dotychczas do 90 dni).

Skorzystanie z finansowania w ramach programów COSME oraz Horyzont 2020 możliwe jest za pośrednictwem narodowych pośredników finansowych tj. banków, firm leasingowych funduszy pożyczkowych itp., które podpisały stosowne umowy z instytucjami europejskimi.

Pierwsza polska transakcja z wykorzystaniem 80% gwarancji w ramach InnovFin SMEG COVID-19 miała miejsce pod koniec czerwca. Z finansowania zaaranżowanego przez CVI Dom Maklerski skorzystał producent elementów stalowych dla branży motoryzacyjnej, maszynowej i górniczej, który dzięki środkom finansowym w wysokości 25 mln PLN będzie w stanie zachować płynność finansową.

Ponadto, 26 maja 2020 r. EBI uzgodnił strukturę i zasady funkcjonowania nowego Europejskiego Funduszu Gwarancyjnego (EFG), ustanowionego w celu udzielenia wsparcia MŚP, spółkom o średniej kapitalizacji oraz korporacjom w walce ze skutkami epidemii COVID-19 i finansowanego przez państwa członkowskie UE.

EFG będzie udzielał finansowania spółkom, które są rentowne w perspektywie długoterminowej, lecz które borykają się z trudnościami w obecnej sytuacji kryzysowej. Co najmniej 65% środków w ramach finansowania jest przeznaczona dla MŚP. Maksymalnie 23% zostanie przekazane spółkom zatrudniającym 250 lub więcej pracowników, z ograniczeniami w przypadku większych spółek, w których poziom zatrudnienia przekracza 3 tys. pracowników. Maksymalnie 5% środków może zostać przekazane spółkom z

¹⁵ Analogiczne zmiany dotyczą umów regwarancji.

sektora publicznego oraz podmiotom prowadzącym działalność operacyjną lub badawczą w dziedzinie ochrony zdrowia bądź świadczącym niezbędne usługi związane z kryzysem zdrowotnym. Pozostałe 7% finansowania z EFG może zostać przydzielone na cele kapitału podwyższonego ryzyka i dynamicznego wzrostu oraz finansowania typu *venture debt* przeznaczonego na wsparcie dla MŚP i spółek o średniej kapitalizacji.

W opinii EBI, EFG powinien zmobilizować wsparcie w całkowitej kwocie do 200 mld EUR.

Fundusz EFG rozpocznie działalność natychmiast po podpisaniu umów w sprawie wkładów przez państwa członkowskie posiadające łącznie co najmniej 60% udziałów w kapitale EBI oraz po powołaniu komitetu uczestników funduszu.

Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOR)

Pakiet Solidarnościowy EBOR ma na celu zapewnienie kluczowego wsparcia w odpowiedzi na bezpośrednie zagrożenia spowodowane przez COVID-19 dla płynności w krótkiej perspektywie, a także przygotowanie gospodarki na okres po pandemii wirusa. Kluczowy element pakietu to tzw. Struktura Odpornościowa (*Resilience Framework*) wspierająca płynność oraz zapotrzebowanie na kapitał obrotowy obecnych klientów EBOR oraz ich spółek powiązanych. Kolejnym istotnym elementem planu jest rozszerzenie istniejącego od dawna Programu Wsparcia Handlu (*Trade Facilitation Programme*) zapewniającego finansowanie wspierające i chroniące powiązania handlowe oraz łańcuchy dostaw. Pakiet zawiera także rozwiązania pozwalające na realizację przyspieszonej restrukturyzacji finansowej dla klientów, których sytuacja uległa pogorszeniu, a także nowy Program Wsparcia Kluczowej Infrastruktury (*Vital Infrastructure Support Programme (VISP)*). Program EBOR jest dedykowany wszystkim obszarom gospodarki, począwszy od instytucji finansowych a skończywszy na MŚP. Sektory gospodarki, które mogą skorzystać z dobrodziejstw programu, to między innymi branża motoryzacyjna, transportowa, rolnictwo, produkty medyczne czy turystyka i branża hospitality.

Warto zauważyć, że niektóre elementy opisanego pakietu są oferowane we współpracy z instytucjami lokalnymi. Przykładowo, Program Wsparcia Handlu jest obsługiwany za pośrednictwem lokalnych banków, których lista jest dostępna na stronie EBOR. Szereg polskich instytucji uczestniczy w tym programie jako banki potwierdzające (choć po stronie wystawców akredytyw brak jest polskich podmiotów). Ponadto, linie finansowania obrotowego (stanowiące jeden z trzech instrumentów dostępnych w ramach programu VISP) także są udostępniane przez banki lokalne.

5 czerwca 2020 r. EBOR poinformował, że pierwszą polską firmą, która otrzyma wsparcie w ramach Pakietu Solidarnościowego, jest Pelion, największy dystrybutor produktów farmaceutycznych w Polsce i na Litwie. Wysokość kredytu uzyskanego przez Pelion wynosi 110 mln zł, czyli ok. 25 mln EUR. Kredyt ma wesprzeć krótkoterminową płynność finansową spółki i pozwolić na aktywne zarządzanie kapitałem obrotowym we wszystkich liniach biznesowych.

Transakcja z Pelionem jest pierwszym z kilku projektów przygotowywanych w Polsce od czasu przyjęcia przez EBOR Pakietu Solidarnościowego w ramach pomocy państwom w niwelowaniu skutków kryzysu wywołanego epidemią COVID-19.

WSPARCIE KREDYTOWE I PROGRAMY FINANSOWANIA OFEROWANE PRZEZ INSTYTUCJE KONTROLOWANE PRZEZ PAŃSTWO POLSKIE

Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK)

BGK zarządza ponad dziesięcioma programami wsparcia, w tym m.in.:

Gwarancje de minimis

Gwarancje de minimis stanowią formę zabezpieczenia spłaty kredytu obrotowego lub inwestycyjnego dla sektora mikro- oraz małych i średnich przedsiębiorstw. Program ten jest już w trakcie realizacji. Gwarancje de minimis były dostępne w ofercie BGK już wcześniej, lecz w związku z epidemią COVID-19, by możliwie jak najlepiej wykorzystać potencjał tego rozwiązania w ramach pomocy przedsiębiorcom dotkniętym negatywnymi skutkami epidemii, produkt ten został zmodyfikowany:

- Zakres dostępnych gwarancji został zwiększony do 80% kwoty kredytu.
- BGK zrezygnował z prowizji za pierwszy rok okresu gwarancji.
- Wydłużeniu uległ okres gwarancji dla kredytów obrotowych do 39 miesięcy, a dla kredytów inwestycyjnych – do 99 miesięcy.
- Z gwarancji będą mogły skorzystać firmy, które na dzień 1 lutego 2020 r. nie miały zaległości w płatności podatków i składek na ubezpieczenie społeczne.
- Wnioski można składać do banku kredytującego wraz z wnioskiem o udzielenie kredytu. Aktualna lista banków kredytujących, które współpracują z BGK w ramach tego programu, obejmuje ponad 18 banków komercyjnych.

Gwarancje z Funduszu Gwarancji Płynnościowych

Finansowanie gwarancji dla średnich i dużych firm dotkniętych skutkami epidemii COVID-19 ma zapewniać Fundusz Gwarancji Płynnościowych, który został uruchomiony na podstawie ustawy antykryzysowej. Na stronie internetowej BGK zostały opublikowane szczegółowe kryteria, których spełnienie umożliwia skorzystanie z programu, oraz charakterystyka dostępnych gwarancji. Kluczowe informacje w tym zakresie przedstawiamy poniżej:

- Gwarancje są udzielane przez BGK za pośrednictwem banków kredytujących, które podpisały umowę o współpracy z BGK. Aktualna lista banków kredytujących, które współpracują z BGK w ramach tego programu, obejmuje 19 banków komercyjnych.
- Gwarancja pokryje do 80% kwoty kredytu, z zastrzeżeniem kolejnych progów. Co do zasady, kwota gwarantowanego kredytu nie może przekraczać 250 mln zł. W przypadku kredytów, których termin zapadalności przypada po dniu 31 grudnia 2020 r., maksymalna kwota kredytu nie może przekroczyć dwukrotności sumy rocznych wynagrodzeń (pracowników własnych oraz osób pracujących dla kredytobiorcy, ale zatrudnionych przez jego podwykonawców), lub 25% jego łącznych obrotów za 2019r., lub jego potrzeb płynnościowych (według oświadczenia). W przypadku kredytów, których termin zapadalności przypada przed 31 grudnia 2020 r., maksymalna kwota kredytu może być wyższa, o ile kredytobiorca przedstawi odpowiednie uzasadnienie.

- Wysokość gwarancji wynosi od 3,5 mln zł do 200 mln zł.
- Gwarancje mogą dotyczyć jedynie nowych kredytów obrotowych (kredytów w rachunku bieżącym lub kredytów odnawialnych, linii kredytowych lub kredytów wielocelowych/wieloproduktowych) udzielonych po dniu 1 marca 2020 r. lub odnowionych po tym dniu.
- Maksymalny okres gwarancji to 27 miesięcy (lecz nie dłużej niż okres kredytu objętego gwarancją plus 3 miesiące).
- Kredyt objęty gwarancją musi zostać przeznaczony na zapewnienie płynności finansowej. BGK nie udzieli gwarancji dla kredytu udzielonego w celu refinansowania wcześniej istniejących kredytów lub kredytu już objętego inną gwarancją udzieloną przez BGK.
- Wnioskodawca musi przejść badanie zdolności kredytowej, które zostanie przeprowadzone przez bank kredytujący zgodnie z jego wewnętrznymi zasadami i procedurami. Bank kredytujący przeprowadzi również w imieniu BGK analizę zdolności kredytowej kredytobiorcy oraz analizę ryzyka braku spłaty.
- Z gwarancji mogą skorzystać firmy, które na dzień 31 grudnia 2019 r. nie znajdowały się w trudnej sytuacji, a na dzień 1 lutego 2020 r. nie miały zaległości w płatności podatków, składek na ubezpieczenie społeczne ani kredytów bankowych. Wniosek o gwarancję nie będzie zaakceptowany, jeżeli kredyt został zaklasyfikowany jako "zagrożony" przez bank kredytujący na dzień 31 grudnia 2019 r.
- Zabezpieczeniem gwarancji jest weksel własny kredytobiorcy.
- Gwarancje będą dostępne do końca 2020 r.

Aktualnie Związek Banków Polskich, przy wsparciu grupy wybranych kancelarii prawnych (w tym Clifford Chance), prowadzi prace nad rozwiązaniem, które ma pozwalać w optymalny sposób łączyć w jedną, wspólną strukturę "nowe" finansowania gwarantowane przez BGK oraz istniejące finansowania konsorcjalne, z których spółka ubiegająca się o wsparcie korzystała wcześniej.

Gwarancje Biznesmax

Gwarancje Biznesmax stanowią formę wsparcia udzielaną mikro-, małym i średnim przedsiębiorcom spełniającym określone kryteria związane z innowacyjnością lub realizującym projekty kwalifikujące się do jednej z 10 kategorii inwestycyjnych z tzw. efektem ekologicznym. Co do zasady, gwarancja Biznesmax stanowi formę zabezpieczenia spłaty kredytu udzielaną bezpłatnie przez BGK. W ramach gwarancji istnieje możliwość otrzymania dotacji refundującej odsetki zapłacone od kredytu objętego gwarancją. Program ten już działa i obecnie BGK wprowadza określone zmiany w celu zwiększenia jego efektywności, które obejmą m.in. następujące elementy:

- gwarancje będą udzielane w odniesieniu do kredytów obrotowych, w tym kredytów w rachunku bieżącym, wykorzystywanych w celu zachowania płynności przez przedsiębiorstwa innowacyjne i firmy efektywne ekologicznie;
- gwarantowane kredyty odnawialne nie muszą wykazywać związku z realizowaną lub zakończoną inwestycją. Będą też uruchamiane w ramach

uproszczonej procedury – bez konieczności składania w banku dokumentów finansowo-księgowych.

- istnieje możliwość udzielenia dopłaty do oprocentowania kredytu w formie dotacji stanowiącej zwrot części zapłaconych odsetek.

Gwarancje będą nadal udzielane na podstawie zaktualizowanych zasad do końca 2020 r. Aktualna lista banków kredytujących współpracujących z BGK w ramach ulepszanego programu gwarancji Biznesmax obejmuje 16 banków komercyjnych.

Dopłaty do oprocentowania kredytów

BGK bierze udział w programie dopłat do oprocentowania kredytów udzielanych przez banki komercyjne. Łączna wartość programu wyniesie 270 mln zł rocznie w 2020 i 2021 r. Ramy prawne tego programu są ujęte w ustawie o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych. Finansowanie dopłat zapewni Fundusz Dopłat do Oprocentowania utworzony w BGK na podstawie tej ustawy. Podstawowe ramy tego programu są następujące:

- program jest skierowany do przedsiębiorców (bez względu na rozmiar ich przedsiębiorstwa), którzy na dzień 31 grudnia 2019 nie byli w trudnej sytuacji¹⁶ i którzy następnie utracili płynność finansową (tj. zdolność do spłaty w terminie wymagalnych zobowiązań) lub są zagrożeni jej utratą w związku z epidemią COVID-19;
- wnioskodawca musi przejść badanie zdolności kredytowej, które zostanie przeprowadzone przez bank kredytujący (przy czym utrata płynności finansowej lub zagrożenie jej utratą nie stanowi przesłanki negatywnej, o ile będzie to uznane za stan przejściowy, który ustanie po otrzymaniu kredytu z dopłatą);
- dopłatami mogą być objęte kredyty obrotowe (odnawialne i nieodnawialne) udzielone w złotych na podstawie umów zawartych po wejściu w życie ustawy albo przed tym dniem, o ile będą dostosowane do wymogów ustawy; umowy kredytu z dopłatą mogą być zawierane do 31 grudnia 2020;
- oprocentowanie kredytu z dopłatą nie może być wyższe niż średnie oprocentowanie pozostałych kredytów obrotowych udzielanych przez dany bank;
- kredyty objęte dopłatami mają służyć zapewnieniu płynności finansowej, utraconej lub zagrożonej w związku z epidemią COVID-19;
- kredyty objęte dopłatami będą udzielane przez banki krajowe lub oddziały banków zagranicznych, z którymi BGK zawrze umowy o współpracy (BGK zawarł już umowę z ponad sześcioma bankami oraz rozmawia z kolejnymi bankami);
- okres, na który będą udzielane dopłaty, nie powinien przekraczać 12 miesięcy; kwota dopłaty z tytułu kredytów udzielonych mikroprzedsiębiorcom oraz MŚP będzie odpowiadać 2 punktom procentowym, zaś większym przedsiębiorcom – 1 punktowi procentowemu.

¹⁶ Chodzi to u "trudną sytuację" w rozumieniu art. 2 pkt 18 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

BGK planuje przeznaczyć na dopłaty do oprocentowania kredytów kwotę 565 mln zł., co powinno wygenerować kredyty w wysokości 20-30 mld zł.

Możliwe jest łączenie pomocy w ramach programu dopłat z innymi środkami pomocowymi BGK, np. zabezpieczenie kredytu z dopłatą przy użyciu gwarancji *de minimis* (w przypadku MŚP) lub przy użyciu gwarancji z Funduszu Gwarancji Płynnościowych (w przypadku średnich i dużych firm).

Wsparcie z wykorzystaniem funduszy UE

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej prowadzi zaawansowane rozmowy z Komisją Europejską w odniesieniu do przesunięcia określonych środków z perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020 na wsparcie przedsiębiorców dotkniętych skutkami pandemii COVID-19, w szczególności mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (choćby duże przedsiębiorstwa również będą mogły z niego skorzystać). Takie przesunięcie pozwoli wykorzystać fundusze UE na finansowanie kapitału obrotowego oraz pomoc finansową dla przedsiębiorstw, które znalazły się w trudnej sytuacji. Pomoc może być udzielona pod warunkiem, że beneficjent nie znajdował się w trudnej sytuacji na dzień 31 grudnia 2019 r., a jego późniejsza trudna sytuacja finansowa spowodowana była wybuchem pandemii COVID-19¹⁷. BGK współpracuje z Ministerstwem w celu pełnego wdrożenia tej koncepcji do oferty produktowej BGK, przy czym szereg produktów jest już dostępnych.

Pakiet ten obejmuje m.in.:

- kredyt na innowacje technologiczne (który jest już dostępny, lecz będzie łatwiejszy do uzyskania i bardziej atrakcyjny, np. premia technologiczna zostanie zwiększona do 6 mln zł);
- program wsparcia oraz pożyczek płynnościowych dla przedsiębiorstw z sektora gospodarki społecznej. Pożyczki płynnościowe będą udzielane na okres maksymalnie 4 lat, ze stopą oprocentowania 0.1% w skali roku oraz z możliwością 12-miesięcznej karencji w spłacie kapitału;
- pożyczki płynnościowe z Programu Inteligentny Rozwój (POIR) z przeznaczeniem na finansowanie wydatków związanych z utrzymaniem bieżącej działalności i zapewnieniem płynności finansowej. Pożyczki będą udzielane na okres maksymalnie 6 lat, ze stopą oprocentowania 0%, z możliwością 6-miesięcznej karencji w spłacie kapitału. Pożyczki te będą udzielane do końca 2020 r.;
- tzw. pożyczki szerokopasmowe POPC (Program Operacyjny Polska Cyfrowa), które stanowiły część oferty BGK także przed pandemią COVID-19. Obecnie wprowadzono szereg zmian do warunków udzielania tych pożyczek, w tym m.in. możliwość odroczenia spłaty kapitału na okres do 6 miesięcy oraz obniżenie oprocentowania (nawet do 0%). Możliwe jest także ubieganie się o pożyczkę bez zapewnienia wkładu własnego.
- tzw. pożyczki unijne – pakiet wsparcia dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym 6-miesięczne odroczenie spłaty kwoty kapitału, obniżone odsetki od pożyczek oraz odstąpienie od naliczania odsetek od nieterminowych płatności spowodowanych kryzysem w wyniku epidemii COVID-19).

¹⁷ Szczegółowe warunki i kryteria zostały przedstawione w Rozporządzeniu Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 14 kwietnia 2020 r. w sprawie udzielania pomocy z instrumentów finansowych w ramach programów operacyjnych na lata 2014-2020 w celu wspierania polskiej gospodarki w związku z wystąpieniem pandemii COVID-19.

Wsparcie z wykorzystaniem funduszy krajowych

BGK we współpracy z Ministrem Funduszy i Polityki Regionalnej ustanowił program pożyczek, które są w szczególności przeznaczone na wsparcie rozwoju turystyki na terenie Polski Wschodniej. Program ten jest skierowany głównie do mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw i choć został stworzony jeszcze przed wybuchem epidemii, to wprowadzono obecnie zmiany mające na celu zwiększenie jego efektywności, m.in.:

- nowe pożyczki mogą być udzielane bez żadnego wkładu własnego;
- odsetki od nowych i istniejących pożyczek mogą zostać obniżone do 50% na wniosek kredytobiorcy; oraz
- pożyczka może być wykorzystana w całości na bieżącą działalność operacyjną przedsiębiorstwa kredytobiorcy.

Pożyczki będą udzielane na podstawie zaktualizowanych zasad do końca 2020 r.

Ponadto, BGK od 1 marca 2020 r. oferuje na zmienionych zasadach pożyczki na podjęcie działalności gospodarczej oraz pożyczki na utworzenie stanowiska pracy, w ramach programu "Pierwszy Biznes – Wsparcie w Starcie", adresowanego przede wszystkim do osób fizycznych planujących rozpocząć działalność gospodarczą. Ułatwienia obejmują m.in. możliwość zawieszenia spłaty kapitału pożyczki, wydłużenie okresu spłaty oraz obniżenie oprocentowania pożyczki.

Państwowe gwarancje dla produktów faktoringowych

23 lipca 2020 r. Komisja Europejska zatwierdziła polski program wsparcia przedsiębiorstw dotkniętych skutkami pandemii polegający na gwarantowaniu przez państwo produktów faktoringowych. Na ten cel ma zostać przeznaczona 2,6 mld euro (11,5 mld zł.).

Za wdrożenie programu będzie odpowiadał BGK.

Faktoring to usługa finansowa zapewniająca gospodarce realnej płynność – polega na zapłacie faktur przed ostatecznym terminem płatności. Stanowi więc dla przedsiębiorstw alternatywne w stosunku do kredytów bankowych źródło kapitału obrotowego.

W ramach programu dostępne będą gwarancje zarówno w odniesieniu do faktoringu z regresem, jak i faktoringu odwrotnego.

Faktoring z regresem to produkt, w ramach którego sprzedawca towaru lub usługi (faktorań) otrzymuje od firmy faktoringowej natychmiastową płatność faktury z potrąceniem niewielkiej opłaty. Z kolei nabywca dokonuje płatności na rzecz firmy faktoringowej w terminie płatności wskazanym na fakturze. W przypadku braku płatności firma faktoringowa może dochodzić wierzytelności od faktorańta, czyli ma do niego regres, tak jak w przypadku zwykłej pożyczki.

Faktoring odwrotny to jeden ze sposobów finansowania łańcucha dostaw. W tym przypadku faktorańtem jest nabywca produktu lub usługi, natomiast sprzedawca odnosi korzyść pośrednią w postaci wcześniejszej płatności. W przypadku braku płatności firma faktoringowa również może dochodzić wierzytelności od faktorańta, a więc i w tym przypadku występuje podobieństwo do zwykłej pożyczki.

Program gwarantowania przez państwo produktów faktoringowych będzie otwarty dla przedsiębiorstw każdej wielkości.

ARP – Agencja Rozwoju Przemysłu

ARP w ramach swojej misji wspierania rozwoju polskich przedsiębiorstw i przemysłu oferuje także różne rodzaje produktów finansowych, w tym, m.in. pożyczki obrotowe i pożyczki na realizację projektów inwestycyjnych.

Ustawa o szczególnych instrumentach wsparcia przewiduje nowy program, który ma być zarządzany przez ARP, obejmujący pożyczki i inne instrumenty dłużne, gwarancje, leasing i inne instrumenty finansowe, które mają być oferowane na korzystnych, ale rynkowych warunkach przedsiębiorcom w trudnej sytuacji finansowej, którzy nie znajdują się jeszcze w stanie niewypłacalności. Program ten będzie finansowany z dodatkowych środków przekazanych z budżetu państwa (do kwoty 1,7 mld zł w 2020 r.) lub ze środków unijnych. Podstawowe zasady programu zostały zawarte w ustawie, zaś bardziej szczegółowe rozwiązania zostały niedawno opublikowane na oficjalnej stronie internetowej ARP. Celem programu jest złagodzenie skutków gospodarczych pandemii poprzez zapewnienie beneficjentom płynności finansowej w okresie stanu epidemii lub stanu zagrożenia epidemicznego oraz przez okres kolejnych 12 miesięcy, co sugeruje, że jest to finansowanie krótko- i średnioterminowe. Dokładny cel finansowania musi zostać wskazany w umowie pomiędzy ARP a beneficjentem, przy czym wyraźnie zabrania się beneficjentowi wykorzystywania finansowania na uregulowanie jego zobowiązań wobec współników i akcjonariuszy lub członków grupy. Jednym z wstępnych warunków uzyskania finansowania jest złożenie przez beneficjenta oświadczenia dotyczącego jego sytuacji finansowej i przedstawienie biznesplanu.

Program ten jest głównie skierowany do średnich przedsiębiorstw (tj. o rocznych przychodach na poziomie co najmniej 4 mln zł). Ustawa nie ogranicza dostępności programu do określonych sektorów lub rodzajów działalności, jednakże niektóre rozwiązania w ramach tego programu są dedykowane sektorowi transportowemu. Od 6 maja 2020 r., wszelkie formalności związane z ubieganiem się o pomoc, począwszy od złożenia wniosku a skończywszy na podpisaniu stosownych umów, można załatwić online.

Wśród nowych produktów, których celem jest wsparcie przedsiębiorstw w okresie trudności spowodowanych epidemią COVID-19, możemy wyróżnić:

- pożyczkę obrotową w wysokości od 800 tys. zł do 5 mln zł na finansowanie deficytu w kapitale obrotowym;
- pożyczkę obrotową finansującą wypłatę wynagrodzeń dla pracowników;
- wyspecjalizowany produkt leasingowy skierowany do sektora transportu, obejmujący leasing operacyjny z karencją w spłacie na refinansowanie istniejących leasingów zaciągniętych od leasingodawców komercyjnych (finansowanie do kwoty 5 mln zł na okres do 6 lat, z okresem karencji do 12 miesięcy);
- leasing operacyjny maszyn i urządzeń od polskich dostawców lub autoryzowanych polskich przedstawicielstw wybranych dostawców zagranicznych.

ARP jest także zaangażowana w udzielanie pożyczek restrukturyzacyjnych dla spółek znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej (w ramach oferty obowiązującej jeszcze przed wybuchem epidemii). Finansowanie może zostać przyznane na okres 3-7 lat, w kwocie od 2 mln. do 40 mln. PLN. Marża wynosi od 1,5 do 6% p.a.

Tarcza Finansowa Polskiego Funduszu Rozwoju

Rząd polski ogłosił odrębny program pomocy określany jako "Tarcza Finansowa", którym zarządza PFR na podstawie ustawy o systemie instytucji rozwoju (z uwzględnieniem ostatnich zmian). Najważniejsze zasady programu ujęto w "Przewodniku Antykryzysowym dla Przedsiębiorców" opublikowanym przez PFR.

Tarcza Finansowa skierowana jest do wszystkich przedsiębiorców niezależnie od ich wielkości, przy czym warunki i zasady pomocy finansowej dostępnej dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw różnią się od tych, które przewidziano dla "dużych firm" (definiowanych jako przedsiębiorstwa zatrudniające co najmniej 250 pracowników na poziomie grupy, których skonsolidowane obroty przekraczają 50 mln EUR, lub których wartość aktywów ogółem przekracza 43 mln EUR)¹⁸. Wartość środków przewidzianych w ramach Tarczy Finansowej dla mikroprzedsiębiorstw ma wynosić 25 mld zł, dla MŚP – 50 mld zł, a dla dużych firm – 25 mld zł.

Tarcza Finansowa obejmuje wsparcie PFR udzielane na warunkach rynkowych albo jako program pomocy publicznej, dlatego podlegała zgłoszeniu do Komisji Europejskiej.

W dniu 27 kwietnia 2020 r. została wydana zgoda Komisji Europejskiej na start programu dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw. Notyfikacja KE była ostatnim wymaganym krokiem do jego uruchomienia w tym zakresie – przyjmowanie wniosków w systemach bankowości elektronicznej rozpoczęło się 29 kwietnia 2020 r. Program wzbudził duże zainteresowanie przedsiębiorców. Jak ogłoszono 3 sierpnia 2020 r., ponad 60 mld zł zostało już przekazanych w formie subwencji do ponad 345 tys. małych i średnich firm, zatrudniających ponad 3 mln pracowników. Termin składania wniosków przez mikro-, małych i średnich przedsiębiorców upłynął 31 lipca 2020 r., przy czym PFR nadal będzie rozpatrywał odwołania i zgłoszenia wyjaśniające dotyczący wniosków złożonych przed tym terminem.

W dniu 9 czerwca 2020 r. PFR rozpoczął przyjmowanie wniosków w ramach Tarczy Finansowej PFR dla Dużych Firm. Ubieganie się o wsparcie w ramach Tarczy Finansowej dla Dużych Firm jest możliwe poprzez wypełnienie formularza dostępnego na stronie PFR (www.pfrsa.pl/tarcza250). Wnioski mają być rozpatrywane na podstawie wewnętrznego rankingu opartego o przejrzyste kryteria takie jak znaczenie przedsiębiorstwa dla zatrudnienia, podwykonawców, branży, regionu z uwzględnieniem pilności wniosku z uwagi na sytuację płynnościową. Finansowanie w ramach Tarczy Finansowej dla Dużych Firm może być wypłacone przez PFR w terminie do 31 grudnia 2020 r., chyba że wcześniej dojdzie do wyczerpania dostępnych środków.

Decyzje inwestycyjne związane z Tarczą Finansową PFR są podejmowane przez Komitet ds. Udzielania Finansowania Programowego PFR, który składa

¹⁸ W wyjątkowych sytuacjach MŚP zatrudniające od 10 do 249 pracowników może skorzystać z tych samych warunków, co duże firmy, jeśli luka finansowa (obliczona na podstawie prognoz finansowych poprzez odniesienie do szacowanych utraconych dochodów i spadku płynności) związana obniżeniem przychodów spowodowanym epidemią COVID-19 przekroczy 3,5 mln PLN, a wnioskowane finansowanie dotyczy programu sektorowego powiązanego z COVID-19.

się w połowie z niezależnych członków, posiadających wieloletnie profesjonalne doświadczenie. Partnerem PFR w ramach programu Tarczy Finansowej PFR dla Dużych Firm w zakresie obsługi rozliczania umów finansowania jest PKO Bank Polski S.A.

Program jest finansowany w drodze emisji przez PFR obligacji na rzecz polskich lub zagranicznych inwestorów oraz, w razie potrzeby i w zakresie, w jakim będzie to konieczne, będzie dofinansowany bezpośrednio z budżetu państwa. PFR wyemitował już obligacje na kwotę 62 mld zł. Wszystkie "koronaobligacje" - jak niektórzy nazywają je w związku z przeznaczeniem środków - zostały kupione przez inwestorów instytucjonalnych, a w dniu 28 maja 2020 r. zadebiutowały na rynku Catalyst. PFR zapowiedział kolejne emisje.

Kryteria dostępności

PFR opublikowała szereg kryteriów, które muszą spełnić przedsiębiorstwa ubiegające się o wsparcie. Kryteria dla dużych przedsiębiorstw obejmują w szczególności następujące warunki:

- beneficjent prowadził działalność w dniu 31 grudnia 2019 r. i w tym dniu (lub w dniu udzielenia finansowania) nie miał zaległości z tytułu podatków lub składek na ubezpieczenie społeczne;
- w stosunku do beneficjenta nie toczy się postępowanie upadłościowe, likwidacyjne ani restrukturyzacyjne;
- beneficjent odnotował spadek obrotów (przychodów ze sprzedaży) o co najmniej 25% w dowolnym miesiącu po 1 lutego 2020 r. w porównaniu do poprzedniego miesiąca lub analogicznego miesiąca w roku poprzednim lub beneficjent w inny sposób odczuwa skutki sytuacji powstałej w związku z epidemią (na przykład nie może produkować towarów lub świadczyć usług z powodu niedoboru komponentów lub zasobów wskutek epidemii lub nie ma dostępu do rynków kapitałowych lub kredytu na finansowanie nowych umów z powodu zakłóceń na rynkach finansowych) lub jest uczestnikiem Programu Sektorowego związanego z COVID-19 (tj. programu istotnego z perspektywy COVID-19 w postaci przykładowo programu finansowego w zakresie technologii medycznej); oraz
- beneficjent posiada rezydencję podatkową na terenie Europejskiego Obszaru Gospodarczego, jest zarejestrowany na terytorium Polski, a jego główny beneficjent rzeczywisty nie posiada rezydencji podatkowej w tzw. "rajach podatkowych" (przy czym PFR może zadecydować o udzieleniu wsparcia, jeżeli beneficjent i/lub jego beneficjent rzeczywisty zobowiąże się do przeniesienia rezydencji podatkowej na teren Europejskiego Obszaru Gospodarczego w ciągu dziewięciu miesięcy od dnia udzielenia finansowania).

Obok powyższych warunków, niezbędne jest spełnienie pozostałych kryteriów kwalifikacyjnych wyszczególnionych w Regulaminie Programu Tarczy Finansowej PFR dla Dużych Firm¹⁹.

Instrumenty wsparcia

Dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw podstawowym instrumentem wsparcia finansowego są subwencje zwrotne z możliwością umorzenia do

¹⁹ Zob. Regulamin: https://pfrsa.pl/dam/serwis-korporacyjny-pfr/documents/tarcza-finansowa-pfr-250/Regulamin_programu_Tarcza_Finansowa.pdf.

75% po 12 miesiącach, z zastrzeżeniem, że w tym okresie beneficjent będzie kontynuował prowadzenie działalności gospodarczej i utrzyma poziom zatrudnienia (dokładne warunki zostały przedstawione w Przewodniku Antykryzysowym dla Przedsiębiorców).

Tarcza Finansowa dla dużych firm została podzielona na trzy odrębne programy:

- "Tarcza Płynnościowa dla Dużych Firm" o łącznej wartości 10 mld zł, w ramach której PFR udzieli pożyczek, obejmie obligacje, wystawi gwarancje lub wykupi wierzytelności. Okres finansowania wyniesie maksymalnie dwa lata (z możliwością przedłużenia o jeden rok). Finansowanie może być podporządkowane, ale będzie zawierało mechanizm "cash sweep" polegający na przyspieszonej spłacie finansowania, jeśli sytuacja beneficjenta się poprawi. Finansowanie może podlegać konwersji na inne instrumenty dłużne lub na kapitał;
- "Tarcza Finansowa dla Dużych Firm" o łącznej wartości 7,5 mld zł, w ramach której PFR udzieli pożyczek preferencyjnych na okres maksymalnie trzech lat (z możliwością przedłużenia o jeden rok). Kwota pożyczki nie przekroczy prognozowanej luki finansowej przypisywanej pandemii COVID-19 i nie będzie wyższa niż 750 mln zł. To finansowanie będzie częściowo bezzwrotne, tj. obowiązek spłaty do 75% kapitału może zostać umorzony z zastrzeżeniem spełnienia określonych warunków, które będą zawarte w umowie pożyczki, takich jak:
 - maksymalny poziom kwoty umorzenia będzie uzależniony od skumulowanej gotówkowej straty na sprzedaży poniesionej w okresie 12 miesięcy (rozpoczynającym się najwcześniej w dniu 29 lutego 2020 r. i kończącym się nie później niż w dniu 30 czerwca 2021 r.);
 - beneficjent może zostać zobowiązany do utrzymania uzgodnionego poziomu zatrudnienia; oraz
 - pożyczka nie zostanie umorzona, jeśli ogłoszona zostanie upadłość beneficjenta lub zostanie wobec niego wszczęte postępowanie upadłościowe, likwidacyjne albo restrukturyzacyjne;
- "Tarcza Kapitałowa dla Dużych Firm" o łącznej wartości 7,5 mld zł, w ramach której PFR udzieli finansowania z wykorzystaniem instrumentów kapitałowych (takich jak akcje, udziały, warranty subskrypcyjne czy też obligacje lub pożyczki zamienne na akcje), nabywanych przez PFR:
 - na warunkach rynkowych, w wysokości nieprzekraczającej 1 mld zł, przy czym PFR nie może być jedynym inwestorem, a jego udział nie powinien przekraczać 50% finansowania, chyba że spełniony zostanie test prywatnego inwestora; albo
 - w ramach pomocy publicznej, przy czym maksymalna kwota finansowania udzielonego przez PFR nie może przekroczyć straty finansowej poniesionej przez beneficjenta w związku z pandemią COVID-19.

Co ważne, każdy duży przedsiębiorca może wnosić o finansowanie złożone z kombinacji instrumentów w ramach powyższych trzech programów, tzn. pożyczki płynnościowej, pożyczki preferencyjnej i instrumentów kapitałowych.

Aby zakwalifikować się do wsparcia PFR, przedsiębiorcy muszą być przygotowani na podanie informacji niezbędnych do wykonania analizy kredytowej, a w przypadku inwestycji kapitałowych – badania due diligence.

KUKE - Korporacja Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych

Ustawa Antykryzysowa wprowadziła zmiany do ustawy o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych, które są szczególnie ważne dla eksporterów i instytucji finansowych zaangażowanych w finansowanie kontraktów eksportowych. Na podstawie zmienionych zasad, ubezpieczenia eksportowe oferowane przez KUKE są dostępne nie tylko w odniesieniu do kredytów eksportowych, ale również do innych umów lub czynności mających na celu finansowanie kontraktów eksportowych, kontraktów spółek zależnych lub inwestycji bezpośrednich za granicą, takich jak kredyty i pożyczki bankowe, gwarancje i akredytywy, objęcie lub gwarantowanie emisji dłużnych papierów wartościowych (w szczególności obligacji), leasing oraz wykup wierzytelności.

Niektóre istotne wymogi warunkujące udzielenie ubezpieczenia przez KUKE zostały złagodzone – zniesiony został m.in. wymóg "krajowości" produktów i usług w przypadku instrumentów maksymalnie dwuletnich i z zastrzeżeniem, że jest to uzasadnione interesem Polski.

Zmienione zasady pozwalają KUKE zawrzeć bezpośrednią umowę z eksporterem, który wnioskuje o objęcie finansowania ubezpieczeniem eksportowym przez KUKE. Taka umowa między innymi nakładałaby na eksportera obowiązki informacyjne związane z wykonywaniem kontraktu eksportowego oraz zobowiązanie do przestrzegania obowiązujących wymogów ustawowych. Określałaby również zasady odpowiedzialności cywilnej eksportera wobec KUKE z tytułu między innymi przekupstwa, którego dopuszczono się w związku z zawarciem kontraktu eksportowego. Naruszenie takiej umowy przez eksportera nie może stanowić podstawy do odmowy przez KUKE wypłaty odszkodowania instytucji udzielającej finansowania.

Warto również odnotować, że dzięki wspomnianym zmianom w przepisach KUKE mogła poszerzyć zakres ochrony ubezpieczeniowej do 100% wielkości ryzyka zarówno handlowego, jak i politycznego dla wszystkich nowych projektów eksportowych z co najmniej dwuletnim okresem spłaty kredytu. Nowe produkty (KUKE GAP EX i KUKE GAP EX+) są już dostępne i pozwalają ubezpieczyć kontrakty eksportowe do krajów UE i OECD, obejmując m.in. ryzyko handlowe, polityczne, siły wyższej (w tym pandemii) oraz braku płatności przez kontrahenta publicznego.

Ubezpieczenie kredytu kupieckiego

16 lipiec 2020 r. Sejm uchwalił ustawę o wsparciu dla rynku ubezpieczeń należności handlowych w związku z przeciwdziałaniem skutkom gospodarczym COVID-19 i przekazał ją do rozpatrzenia przez Senat.

Proponowane przez rząd rozwiązanie ma polegać na przejściu przez Skarb Państwa, na podstawie umowy z zakładem ubezpieczeń, części ryzyka z tytułu ubezpieczeń należności handlowych (tj. ubezpieczeń tzw. kredytu kupieckiego). Ma to na celu uniknięcie ograniczenia lub zlikwidowania przez zakłady ubezpieczeń ekspozycji w odniesieniu do wybranych branż, kontrahentów lub rynków w związku z pogorszeniem sytuacji gospodarczej. Jednocześnie, Skarb Państwa będzie miał możliwość, poprzez odpowiednie postanowienia umów reasekuracyjnych, wpływania na politykę oceny ryzyka

zakładów ubezpieczeń, dzięki czemu zreasekurowanie portfela może zostać uzależnione od utrzymania przyznawanych limitów kredytowych polskim przedsiębiorcom na poziomie zbliżonym do okresu przed wybuchem epidemii COVID-19.

Z proponowanych rozwiązań będą mogli skorzystać: (i) przedsiębiorcy prowadzący w Polsce sprzedaż towarów i usług z odroczonym terminem płatności; (ii) polscy i zagraniczni kontrahenci dokonujący zakupu towarów i usług z odroczonym terminem płatności od przedsiębiorców z grupy pierwszej; (iii) zakłady ubezpieczeń oferujące ubezpieczenia należności; oraz (iv) firmy faktoringowe i banki oferujące faktoring pełny. Cesja ryzyka ma objąć ubezpieczenia należności zarówno w obrocie krajowym, jak i z transakcji eksportowych z Polski. Zgodnie z projektem ustawy, należności objęte regulacją dotyczyć będą umów z kontrahentami mającymi siedzibę lub miejsce sprawowania zarządu w krajach o ryzyku tymczasowo niezwykłym²⁰ tj. wszystkich krajach Unii Europejskiej oraz Wielkiej Brytanii, Australii, Kanadzie, Islandii, Japonii, Nowej Zelandii, Norwegii, Szwajcarii oraz USA. Przepis ten nie obejmuje zatem kontrahentów z krajów najbardziej ryzykownych – niezależnie od aktualnego kryzysu – w których występuje wzmożone ryzyko polityczne. Przejęcie ryzyka dotyczy należności handlowych potwierdzonych dokumentem księgowym wystawionym zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa lub prawomocnym wyrokiem sądu i o terminie płatności poniżej 2 lat.

Udział Skarbu Państwa w ryzyku, w zakresie wypłaty odszkodowań, wynosił będzie 80% do momentu, gdy kwota wypłaconych przez zakład ubezpieczeń odszkodowań objętych ww. umową, pomniejszona o kwoty uzyskane z regresów, osiągnie równowartość 243,75% składki przypisanej brutto przez dany zakład z tytułu ubezpieczeń należności handlowych w 2019 r. W tym czasie udział Skarbu Państwa w wypłacanych odszkodowaniach, w należnej zakładowi zainkasowanej składce ubezpieczeniowej i w uzyskiwanych przez zakład ubezpieczeń w postępowaniach regresowych kwotach będzie równoważny. W przypadku wypłaty odszkodowań mieszczących się kwotowo w zakresie 243,75% - 375% składki przypisanej brutto za zeszły rok, udział Skarbu Państwa w wypłacanych odszkodowaniach wzrósłby do 100% wartości tych odszkodowań i podobnie do Skarbu Państwa zakład ubezpieczeń odprowadzałby wszystkie kwoty uzyskane z regresów dotyczących tych odszkodowań. Zobowiązanie Skarbu Państwa nie będzie mogło przekroczyć kwoty stanowiącej równowartość 375% składki przypisanej brutto zakładu ubezpieczeń z ubezpieczenia należności handlowych w 2019 r.

Skarbowi Państwa będzie przysługiwać (i) udział w wysokości 80% zainkasowanej składki należnej zakładowi ubezpieczeń z tytułu objęcia ochroną ubezpieczeniową należności handlowych; (ii) udział w kwotach uzyskanych przez zakład ubezpieczeń w wyniku postępowań regresowych dotyczących należności handlowych w wysokości proporcjonalnej do udziału Skarbu Państwa w wypłaconym odszkodowaniu dotyczącym danej należności handlowej. Z tytułu zarządzania portfelem ubezpieczeń należności handlowych zakładowi ubezpieczeń będzie przysługiwać od Skarbu Państwa prowizja w wysokości 28% zainkasowanej składki należnej zakładowi ubezpieczeń z tytułu objęcia ochroną ubezpieczeniową należności handlowych.

²⁰ Zob. załącznik do komunikatu Komisji Europejskiej do państw członkowskich w sprawie zastosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do krótkoterminowego ubezpieczenia kredytów eksportowych.

Podczas gdy projekt oczekuje na rozpatrzenie przez Senat, w rządzie trwają prace nad rządowym programem wsparcia dla rynku ubezpieczeń należności handlowych (jego opracowanie przewiduje projekt ustawy), który zawierać będzie szczegółowe warunki oraz tryb udziału Skarbu Państwa w projektowanym instrumencie wsparcia.

PODSUMOWANIE: PROGRAMY FINANSOWANIA DLA WIĘKSZYCH PRZEDSIĘBIORSTW

Instrumenty oferowane przez BGK (udzielane za pośrednictwem banków kredytujących, które zawarły umowę o współpracy z BGK)		
Instrument	Gwarancje z Funduszu Gwarancji Płynnościowych	Dopłaty do oprocentowania kredytów
Główne cechy	<ul style="list-style-type: none"> Gwarancja może pokryć do 80 procent kwoty kredytu z zastrzeżeniem dalszych progów. Wysokość jednej gwarancji wyniesie od 3,5 mln zł do 200 mln zł. Maksymalny okres gwarancji: 27 miesięcy (lecz nie dłużej niż termin spłaty kredytu objętego gwarancją plus 3 miesiące). Gwarancje będą udzielane do końca 2020 roku. Gwarancja obejmuje niespłacony kapitał kredytu, z wyłączeniem odsetek, prowizji i innych kosztów. 	<ul style="list-style-type: none"> Program dopłat do oprocentowania kredytów udzielonych przez banki komercyjne. Łączna wartość programu wyniesie 270 mln zł rocznie w latach 2020 i 2021. Okres objęty dopłatą nie może przekroczyć 12 miesięcy. Wysokość dopłaty będzie stanowiła równowartość dwóch punktów procentowych (w przypadku mikroprzedsiębiorców i MŚP) albo jednego punktu procentowego (w przypadku dużych firm).
Beneficjenci	<ul style="list-style-type: none"> Średnie i duże przedsiębiorstwa zarejestrowane w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> Przedsiębiorcy prowadzący działalność w Polsce (niezależnie od ich wielkości i państwa utworzenia, prowadzące działalność we wszystkich sektorach rynku)
Najważniejsze kryteria dostępności	<ul style="list-style-type: none"> Test "zdolności kredytowej", który przeprowadzi bank kredytujący zgodnie ze swoimi wewnętrznymi zasadami i procedurami. Bank kredytujący przeprowadzi również w imieniu BGK analizę zdolności kredytowej kredytobiorcy i ryzyka braku spłaty. Dostępne tylko dla spółek, które na dzień 31 grudnia 2019 r. nie znajdowały się w trudnej sytuacji, a na dzień 1 lutego 2020 r. nie miały 	<ul style="list-style-type: none"> Test "zdolności kredytowej", który przeprowadzi bank kredytujący (przy czym brak płynności lub zagrożenie utraty płynności nie spowoduje odrzucenia wniosku pod warunkiem, że udzielenie kredytu objętego dopłatą spowoduje przywrócenie płynności (lub usunięcie zagrożenia utraty płynności)).

	<p>zaległości w płatności podatków, składek na ubezpieczenie społeczne ani kredytów bankowych (przekraczających 3 tys. zł przez okres dłuższy niż 30 dni). Wnioskodawca nie może uzyskać gwarancji, jeżeli jego ekspozycja kredytowa została zaklasyfikowana jako "zagrożona" przez bank kredytujący na dzień 31 grudnia 2019 r.</p> <ul style="list-style-type: none"> • W dniu 1 lutego 2020 r. Wnioskodawcy nie dotyczyły negatywne wpisy w Bankowym Rejestrze, w Biurze Informacji Kredytowej lub innym rejestrze. • Przeznaczenie kredytu objętego gwarancją: zapewnienie płynności finansowej (BGK nie udzieli gwarancji dla kredytu rozszerzonego w celu refinansowania wcześniej istniejących kredytów lub kredytu już objętego inną gwarancją udzieloną przez BGK. • Kwota kredytu objętego gwarancją nie może przekroczyć 250 mln zł (przy czym w przypadku kredytów, których termin spłaty przypada przed 31.12.2020 r., w uzasadnionych przypadkach mogą być brane pod uwagę wyższe kwoty). • Gwarancje będą obejmowały tylko nowe kredyty obrotowe (w formie kredytu w rachunku bieżącym lub kredytu odnawialnego, "linii kredytowych" lub kredytu wielocelowego/ wieloproduktowego) udzielone po 1 marca 2020 r. lub odnowione po tym dniu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Program skierowany przedsiębiorców, którzy na dzień 31 grudnia 2019 nie byli w "trudnej sytuacji" i którzy następnie utracili płynność finansową (tj. zdolność do spłaty w terminie wymagalnych zobowiązań) lub są zagrożeni jej utratą w związku z epidemią COVID-19 • Ma zastosowanie do kredytów obrotowych udzielanych w PLN; • umowy kredytu z dopłatą mogą być zawierane do dnia 31.12.2020 r.; • Kredyt objęty dopłatą musi być udzielony w celu zapewnienia płynności finansowej, która została utracona lub zagrożona w związku z pandemią COVID-19.
<p>Status</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Program został zatwierdzony przez Komisję Europejską i jest realizowany. • Wnioski należy składać za pośrednictwem banków kredytujących, które zawarły umowę z BGK. 	<ul style="list-style-type: none"> • Program w trakcie wdrożenia (ustawa będąca jego podstawą została opublikowana 23 czerwca; BGK zawarł już umowy z ponad sześcioma bankami i rozmawia z kolejnymi bankami, które będą oferować swoim klientom kredyty z dopłatami).

Instrumenty dla dużych firm oferowane przez PFR w ramach Tarczy Finansowej			
Instrument	"Tarcza Płynnościowa dla Dużych Firm"	"Tarcza Finansowa dla Dużych Firm "	"Tarcza Kapitałowa dla Dużych Firm "
Główne cechy	<ul style="list-style-type: none"> Pożyczki, umowy faktoringu, obligacje i gwarancje Okres finansowania wyniesie maksymalnie dwa lata (z możliwością przedłużenia o jeden rok) Finansowanie może być podporządkowane, ale będzie zawierać mechanizm "cash sweep" polegający na przyspieszonej spłacie finansowania, jeśli sytuacja beneficjenta się poprawi. Może podlegać konwersji na inne instrumenty dłużne lub na kapitał. 	<ul style="list-style-type: none"> Pożyczki preferencyjne w maksymalnej wysokości odpowiadającej kwocie prognozowanej luki finansowej przypisywanej pandemii COVID-19 i nie wyższej niż 750 mln zł. Okres maksymalnie trzech lat (z możliwością przedłużenia o jeden rok) Częściowo bezzwrotne, tj. obowiązek spłaty do 75% kapitału może zostać umorzony z zastrzeżeniem spełnienia określonych warunków, które będą zawarte w umowie pożyczki. 	<ul style="list-style-type: none"> Instrumenty kapitałowe (takie jak akcje, udziały, warranty subskrypcyjne czy też obligacje lub pożyczki zamienne na akcje) Instrumenty kapitałowe nabywane (i) na warunkach rynkowych (przy czym PFR nie może być jedynym inwestorem, a jego udział nie powinien przekraczać 50% finansowania, chyba że spełniony zostanie "test prywatnego inwestora") albo (ii) w ramach pomocy publicznej (przy czym maksymalna kwota finansowania udzielonego przez PFR nie może przekroczyć straty finansowej poniesionej przez beneficjenta w związku z pandemią COVID-19).
Beneficjenci	<ul style="list-style-type: none"> Duże firmy (definiowane jako przedsiębiorstwa zatrudniające co najmniej 250 pracowników na poziomie grupy, których skonsolidowane obroty przekraczają 50 mln EUR, lub których wartość aktywów ogółem przekracza 43 mln EUR). W wyjątkowych sytuacjach MŚP zatrudniające od 10 do 249 pracowników jeśli luka finansowa (obliczona na podstawie prognoz finansowych poprzez odniesienie do szacowanych utraconych dochodów i spadku płynności) związana obniżeniem przychodów spowodowanym epidemią COVID-19 przekroczy 3,5 mln PLN, a wnioskowane finansowanie dotyczy programu sektorowego powiązanego z COVID-19. 		

Najważniejsze kryteria dostępności	<ul style="list-style-type: none">• Beneficjent posiada rezydencję podatkową na terenie Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG), jest zarejestrowany na terytorium Polski oraz jego główny beneficjent rzeczywisty nie posiada rezydencji podatkowej w tzw. "rajach podatkowych" (przy czym PFR może zadecydować o udzieleniu wsparcia, jeżeli beneficjent lub jego beneficjent rzeczywisty zobowiąże się do przeniesienia rezydencji podatkowej na terytorium EOG w ciągu dziewięciu miesięcy od dnia udzielenia finansowania).• Beneficjent prowadził działalność w dniu 31 grudnia 2019 r. i w tym dniu (lub w dniu udzielenia finansowania) nie miał zaległości z tytułu podatków lub składek na ubezpieczenie społeczne.• W stosunku do beneficjenta nie toczy się postępowanie upadłościowe, likwidacyjne ani restrukturyzacyjne.• Beneficjent odnotował spadek obrotów (przychodów ze sprzedaży) o co najmniej 25% w dowolnym miesiącu po 1 lutego 2020 r. w porównaniu do poprzedniego miesiąca lub analogicznego miesiąca w roku poprzednim, beneficjent w inny sposób odczuwa skutki sytuacji powstałej w związku z epidemią lub jest uczestnikiem programów mających na celu zapobieganie pandemii COVID-19.• Beneficjent nie prowadzi działalności w określonych obszarach, które nie są objęte wsparciem PFR.
Status	<ul style="list-style-type: none">• Instrumenty dla dużych firm zostały uruchomione w dniu 9 czerwca.• Ubieganie się o wsparcie jest możliwe poprzez wypełnienie formularza, dostępnego na stronie PFR (www.pfrsa.pl/tarcza250).• Najważniejsze zasady zostały ogłoszone i zawarte w "Przewodniku antykrzysowym PFR dla przedsiębiorców", zaś szczegółowe zasady ujęto w regulaminach dostępnych na stronie www.pfrsa.pl.

AUTORZY

Jan Zdzienicki
Of Counsel

T +48 22 627 11 77
E jan.zdzienicki
@cliffordchance.com

Anna Miernik
Adwokat

T +48 22 627 11 77
E anna.miernik
@cliffordchance.com

Maksymilian Jarząbek
Adwokat

T +48 22 627 11 77
E maksymilian.jarzabek
@cliffordchance.com

Marta Żuralska
Prawnik

T +48 22 627 11 77
E marta.zuralska
@cliffordchance.com

OSOBY DO KONTAKTU

Grzegorz Namiotkiewicz
Partner

T +48 22 627 11 77
E grzegorz.namiotkiewicz
@cliffordchance.com

Andrzej Stosio
Partner

T +48 22 627 11 77
E andrzej.stosio
@cliffordchance.com

Miłosz Gołąb
Partner

T +48 22 627 11 77
E milosz.golab
@cliffordchance.com

Grzegorz Abram
Counsel

T +48 22 627 11 77
E grzegorz.abram
@cliffordchance.com

Anna Biała
Counsel

T +48 22 627 11 77
E anna.biala
@cliffordchance.com

Mateusz Chruściak
Adwokat

T +48 22 627 11 77
E mateusz.chrusciak
@cliffordchance.com

Paweł Długoborski
Adwokat

T +48 22 627 11 77
E pawel.dlugoborski
@cliffordchance.com

Kacper Bardan
Radca prawny

T +48 22 627 11 77
E kacper.bardan
@cliffordchance.com

Niniejsza publikacja nie omawia wszystkich istotnych zagadnień i nie obejmuje wszystkich aspektów przedstawionych zagadnień. Niniejsza publikacja nie stanowi porady prawnej ani żadnej innej porady.

www.cliffordchance.com

Norway House, ul. Lwowska 19, 00-660
Warszawa, Polska

© Clifford Chance 2020

Clifford Chance, Janicka, Krużewski,
Namiotkiewicz i wspólnicy spółka
komandytowa

Abu Zabi • Amsterdam • Barcelona • Pekin •
Bruksela • Bukareszt • Casablanca • Dubaj •
Düsseldorf • Frankfurt • Hongkong • Istambul •
Londyn • Luksemburg • Madryt • Mediolan •
Moskwa • Monachium • Newcastle • Nowy
Jork • Paris • Perth • Praga • Rzym • São
Paulo • Seul • Shanghai • Singapur • Sydney •
Tokio • Warszawa • Waszyngton

Clifford Chance – umowa o współpracy z
Abuhimed Alsheikh Alhagbani Law Firm w
Rijadzie.

Clifford Chance – umowa *best friends
relationship* z Redcliffe Partners na Ukrainie.